

07.12.2018

GRECO raport soovib Eestil huvide konflikti ennetamisel rohkem tähelepanu pöörata ministritele ja poliitilistele nõunikele

7.12.2018 Euroopa Nõukogu korruptsioonivastase riikide ühenduse GRECO poolt täna avaldatud hindamisaruanne käsitleb ministrite, poliitiliste nõunike ja politseinike korruptsiooni ennetamise tõhusust.

„GRECO aruanne kiidab Eesti avatust ja läbipaistvust ning Eesti korruptsioonivastase seaduse mitmekülgset, mida täiendavad põhjalikud veebijuhtendid ja õppematerjalid,“ märkis justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna analüüsitalituse juhataja ja Eesti GRECO delegatsiooni juht Mari-Liis Sööt. „Samas on korruptsiooni ennetamisel ebavõrdselt vähe tähelepanu saanud ministrid ja ministrite poliitilised nõunikud, kelle korruptsiooniriskid on kõrged tänu laiale otsustuspädevusele ning ligipääsule olulistele ressursidele ning kelle huvide konflikt on võrreldes paljude teiste avaliku sektori töötajatega maandamata,“ tõi Sööt järelduse aruandest. „Näiteks pole neil spetsiaalseid huvide konflikti ennetamist puudutavaid käitumisjuhiseid ja vastavat nõustamist. Lisaks tuleb kaardistada süsteemselt kõrgete ametiisikute korruptsiooniriske,“ ütles Mari-Liis Sööt.

GRECO soovitusel tuleb piirata ministrite ja poliitiliste nõunike võimalusi liikuda peale ametiaega tööpostile, mis on olnud otseselt soetud tema tegevusega kõrge ametiisikuna. „Peame arutama, kuidas seda olukorda lahendada, aga meil on hea näide ametnike puhul, kellel on keeld minna aasta jooksul tööle sellise töödaja juurde, kelle üle ta on teinud järelevalvet ning saaksime sarnast lahendust kaaluda ka ministrite ja poliitiliste nõunike puhul,“ pakkus Sööt.

Raportis viidatakse, et kui üldiselt on Eesti seadusloome protsess läbipaistev, siis lobireeglid meil puuduvad. „Korruptsiooniennetuse nõukogu kevadisel kohtumisel arutati lobireeglite teemat, aga nüüd tuleb hakata reaalseid samme astuma. On selge, et avaliku sektori esindaja peab kõikidele huvirühma esindajatele andma võrdsed võimalused pääsemaks ligi informatsioonile ega tohiks eelistada ühte huvigruppi teisele,“ ütles Sööt.

Viimaste aastate edusammude eest korruptsiooni vältimisel ning tugeva sisekontrolli ülesehitamisel saab kiita ka politsei. Samas tuuakse aruandes välja, et kuigi Eesti politseis on Euroopa kõrgeim naistöötajate arv, on naistel siiski piiratud võimalused politseis karjääri teha. „Kuigi Eesti politseis on 45% naistöötajaid, siis juhtivatel kohtadel on naisi pisut alla 25%,“ nentis Eesti GRECO delegatsiooni liige ja politsei- ja piirivalveameti sisekontrollibüroo juht Raul Vahtra. „GRECO soovib ka, et politsei suurendaks järelevalvet politseinike kõrvaltegevuste üle ning tõhustaks veelgi vilepuhujate kaitset,“ tõi Vahtra veel näiteid.

Mõned näited GRECO tehtud soovitustest:

Poliitiliste nõunike sobivust tuleb hinnata värbamisel enne ametikohale asumist, lähtudes eetika kriteeriumidest;

Tuleb läbi viia riskihindamine, et tuvastada kõrgemate ametiisikute korruptsiooni põhjustavad tegurid;

Luua reeglid kõrgemate ametiisikute ja avalikku otsustusprotsessi mõjutavate kolmandate osapoolte (lobistide) vaheliseks suhtluseks, tagades nii kontaktide kui teemade avalikustamise;

Poliitilised nõunikud, kes on seotud ministrite otsuse tegemisega, peavad esitama huvide deklaratsiooni;

Panna paika töökoha vahetuse reeglid/piirangud kõrgetele ametiisikutele peale valitusest lahkumist;

Täiustada praegust järelevalvet politseinike väärkäitumise üle, ennekõike tagades sõltumatu kaebuste uurimise mehhanismi ning piisava läbipaistvuse selliste uurimiste läbiviimisel;

Vilepuhujate kaitset tuleks tugevdada, PPA töötajate teadlikkust tõsta;

Naised peavad olema esindatud kõikidel PPA tasanditel.

GRECO hindamine toimub vastastikuse hindamise meetodil, kus riiki hindavad nelja erineva riigi eksperdid ja GRECO sekretariaat. Riigi kohta tehakse analüütiline ülevaade koos soovitustega, mis on täitmiseks kohustuslikud. Pooleteise aasta möödudes peab Eesti andma soovituste täitmisest aru.

GRECO on Euroopa Nõukogu korruptsioonivastane riikide ühendus, kuhu kuulub 49 riiki. Eesti kuulub GRECOsse alates 1999. aastast.

Allikas URL:

<https://www.korruptsioon.ee/et/uudised/greco-raport-soovitab-eestil-huvide-konflikti-ennetamisel-rohkem-tahelepanu-poorata>